

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. XXII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm01-shoot-idm140207710868512/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

virke irriterende paa ham. Han, der i Bund og Grund var en konservativ Natur med stærk Pietetsfølelse og, som man ser af „Ahasverus“, teoretisk sværmede for „Kongedømmet af Guds Naade“, kunde ikke andet end føle sig frastødt af den unge liberale Oppositions hensynsløse Fremstormen, og han, som hørte til en gammel Slægt, der satte som Livets Mål at være sig selv og staa paa egne Ben, kunde kun have Ironi og Foragt tilovers for Tidens om sig grihende Trang til at slutte sig sammen i Selskaber, Partier og Foreninger, til at holde Møder, vedtage Resolutioner og lade Ordene flyde. Der var nok, som kunde gøre, at hans Respekt for Menneskene ikke skulde øges ved nærmere Bekendtskab.

Efter Nytaar 1845 gav Paludan-Müller sig atter i Lag med Fortsættelsen af „Adam Homo“. Han arbejdede sindigt og længsomt, agtpaagivende og med modent Overlæg. Han skrev, fortæller Frederik Lange, tre Strofer om Dagen, hverken mere eller mindre, og om Aftenen læste han det skrevne højt for sin Kone, del blev saa gennemdebatteret og bragt i sin foreløbig endelige Form, ti ved Revisionen gennemarbejdedes det hele paa ny. Charites Lod og Andel i „Adam Homo“ tør saaledes næppe agtes helt ringe. Men ogsaa paa anden Vis har hun sat sig Spor i sin Mands Hovedværk. Ligesom han til sin Helt laante Træk fra sig selv, som han havde været i sin Ungdom, saaledes skabte han Diglets Heltinde, Alma Stjerne, i sin Kones Skikkelse, og det var hende, som opgav Æmnerne til Almas „Religiøse Betragtninger“ i sidste Del.

Efter henved tre Aars Arbejde udkom da sidst paa Aaret 1848 „Adam Homo“'s 2den og 3dje Del samtidigt, og Værket var færdigt. Selvom der endnu stadig var dem, som havde ondt ved at forlige sig med det, modtoges det dog nu, da det kunde overses i sin Helhed, med Ærbødighed og Anerkendelse af Kritikken. Beundringen er ikke blevet mindre med Aarene; det erkendes nu fra alle Sider, at „Adam Homo“, baade hvad Form og Indhold angaar, er et af de faa Størværker i vor Litteratur. Paludan-Müller, der ellers ikke gerne udtalte sig om sine Arbejder, var, fortæller Julius Lange, selv ret stolt over dette Værk, dog ikke over dets Indhold og Ideer, men over dets Omfang og det store Kvantum Arbejde, som var nedlagt i det.

Med „Adam Homo“ træder Paludan-Müller ud af den Heibergske Poesi og er helt og holdent sin egen Mand. Et Digt som dette havde hverken Heiberg eller hans Ven Hertz kunnet skrive. Ogsaa de beskæftigede sig i disse Aar jævnligt i deres Digtning med Samtiden; de saa æstetisk og litterært paa den, og naar de dømte den, var det for dens Mangel paa Aand og Poesi. Paludan-Müller betragter i „Adam Homo“ ikke Verden ud fra en Æstetikers snævre Standpunkt. Den Skildring, han giver af sin Tid, er alt omfattende, den bevæger sig fra Livet paa Adlens Herregaarde til den beskedne Gartnerbolig paa Vesterbro, fra Excellencen i Kongens Raad lige til de offentlige Fruentimmere paa Gaden og den rødhaarede Proletar, som varsler de rige Underklassens